

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2023-05-17

Diarienummer:
KTN-2023-00384

Handläggare:
Ella Tuononen

Samrådsyttrande över detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2 i samrådsskede 21 april–2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 200 bostäder, en förskola och natur- och parkmiljöer i östra Bälinge.

Planområdet ligger i ett öppet slättlandskap och utgörs av jordbruksmark. Trakten kring Bälinge är mycket rik på fornminnen som framför allt kan dateras till brons- och järnålder. Två arkeologiska utredningar har genomförts under planarbetet och nya fornlämningar har upptäckts.

I planförslaget anges att övergången mellan ny bebyggelse och omgivande slättlandskap ska utformas med hänsyn till den känsliga landskapsbilden. Bebyggelsen begränsas till att uppföras innanför åkerholmarna i planområdet. Planbestämmelserna reglerar bland annat bebyggelsens struktur, skala och materialval.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2 i samrådsskede 21 april–2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 200 bostäder, en förskola med sex avdelningar och natur- och parkmiljöer i östra Bälinge.

Kulturarv i planområdet

Planområdet ligger i ett öppet, flackt slättlandskap och omfattar cirka 23 hektar. Området utgörs av jordbruksmark och åkerholmar. Området angränsar mot jordbruksmark och åkerholmar, väg 634, några bostadsfastigheter samt mot fastigheterna Gysta: 1:13 och Bälinge-Ekeby 1:13.

Trakten kring Bälinge är rik på fornminnen daterade till framför allt brons- och järnålder. I samband med planarbetet har två arkeologiska utredningar genomförts. Inom planområdet har fornlämningar från bronsålder och/eller äldre järnålder lokaliserats. Fornlämningarna tolkas som tidigare boplatssområden, samt ett gravområde.

Bälinge omges av ett öppet slättlandskap med inslag av åkerholmar. Inom planområdet finns jordbruksmark och flera åkerholmar. Landskapsbilden är känslig och påverkas av ny bebyggelse.

I planområdets norra och södra delar föreslås ett område att planläggas som parkmark. Där ska en grusbelagd gångväg anläggas som även ansluter till en planerad slättpromenad inom pågående *Detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2*.

Planområdet berör inte några riksintressen för kulturmiljövården.

Kulturarv i planförslaget

Planområdet ligger i ett öppet slättlandskap och utgörs av jordbruksmark. Inför detaljplaneförslaget har två arkeologiska utredningar genomförts. Utredningarna visar på förekomst av boplatslämningar som dateras till äldre järnålder (500 f.Kr–550 e.Kr) samt grav- och boplatslämningar som troligen kan dateras till yngre bronsålder (1100–500 f.Kr). I förslaget till detaljplan står att ”Innan byggnation kan ske ska dispens sökas för att dessa fornlämningar ska kunna flyttas från planområdet. Åtgärden bedöms vara nödvändig för att möjliggöra den nya bebyggelsen.”

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen vill uppmärksamma plan- och byggnadsnämnden på att ifrågavarande typ av fornlämningar så som rester av härdar och stolphål samt skärvstenshögar, inte går att flytta; alternativet är i stället fortsatta undersökningar och dokumentation. För att bebyggelse ska kunna uppföras kommer länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen kräva ytterligare arkeologiska undersökningar, i form av arkeologisk förundersökning och slutligen undersökning.

Detaljplanen möjliggör cirka 200 bostäder och en förskola med sex avdelningar. Bostäderna ska uppföras i en blandning av enbostadshus, radhus, parhus, kedjehus samt några mindre flerbostadshus. Bebyggelsestrukturen är inspirerad av principer för

trädgårdsstaden och ska utformas så att den inte blir för framträdande i relation till det omgivande slättlandskapet.

Närmast slättlandskapet ska bebyggelsen vara gles och bestå av enplanshus. I övriga delar av planområdet består bebyggelsen av en tätare struktur av radhus, parhus och kedjehus samt några mindre flerbostadshus. Bebyggelsen ska utformas för att samspela med befintlig bebyggelse och omgivande slättlandskap. Planbestämmelser reglerar utformningen bland annat genom att bebyggelsen ska uppföras i trä med tegelröda sadeltak, taknock ska läggas parallellt med fasad mot gata och ha en högsta höjd motsvarande två våningar.

Den planlagda förskolan ska bestå av sex avdelningar. Utformningen ska harmoniera med övrig bebyggelse och ha en högsta nockhöjd på 13 meter.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att ny bebyggelse i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande slättlandskap.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar, förslagsvis längs med den planerade slättpromenaden.

Landskapsbilden påverkas genom att befintlig jordbruksmark bebyggs. Bebyggelsens skala och utformning förhåller sig till omgivande landskap och ses som en naturlig fortsättning av den befintliga bebyggelsen i Bälinge.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 17 maj 2023
- Bilaga, förslag till samrådsyttrande över detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2
- Planhandlingar finns att hämta på: [Bälinge-Ekeby 1:2 - Uppsala kommun](#)

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN-2017-000742

Samrådsyttrande över detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2 i samrådsskede 21 april–2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 200 bostäder, en förskola och natur- och parkmiljöer i östra Bälinge.

Kulturarv i planområdet

Trakten kring Bälinge är rik på fornminnen daterade till framför allt brons- och järnålder. I samband med planarbetet har två arkeologiska utredningar genomförts. Inom planområdet har fornlämningar från bronsålder och/eller äldre järnålder lokaliserats. Fornlämningarna tolkas som tidigare boplatssområden och ett gravområde.

Bälinge omges av ett öppet slättlandskap med inslag av åkerholmar. Inom planområdet finns jordbruksmark och flera åkerholmar. Landskapsbilden är känslig och påverkas av ny bebyggelse.

Planområdet berör inte några riksintressen för kulturmiljövården

Kulturarv i planförslaget

Planområdet ligger i ett öppet slättlandskap och utgörs av jordbruksmark. Inför detaljplaneförslaget har två arkeologiska utredningar genomförts. Utredningarna visar på förekomst av boplatslämningar som dateras till äldre järnålder (500 f.Kr–550 e.Kr) samt grav- och boplatslämningar som troligen kan dateras till yngre bronsålder (1100–500 f.Kr). I förslaget till detaljplan står att ”Innan byggnation kan ske ska dispens sökas för att dessa fornlämningar ska kunna flyttas från planområdet. Åtgärden bedöms vara nödvändig för att möjliggöra den nya bebyggelsen.”

Kulturnämnden vill uppmärksamma plan- och byggnadsnämnden på att ifrågavarande typ av fornlämningar så som rester av härdar och stolphål samt skärvstenshögar, inte går att flytta; alternativet är i stället fortsatta undersökningar och dokumentation. För att bebyggelse ska kunna uppföras kommer länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen kräva ytterligare arkeologiska undersökningar, i form av arkeologisk förundersökning och slutligen undersökning.

I planförslaget anges att bebyggelsen ska utformas för att samspela med befintlig bebyggelse och omgivande slättlandskap. Närmast slättlandskapet ska bebyggelsen vara gles och bestå av enplanshus. Planbestämmelserna reglerar bland annat bebyggelsens struktur, skala och materialval.

Kulturnämndens bedömning

Kulturnämnden bedömer att ny bebyggelse i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande slättlandskap.

Kulturnämnden anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kulturnämnden föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar.

Landskapsbilden påverkas genom att befintlig jordbruksmark bebyggs. Bebyggelsens skala och utformning förhåller sig till omgivande landskap och ses som en naturlig fortsättning av den befintliga bebyggelsen i Bälinge.

Kulturnämnden har inga övriga synpunkter på planförslaget.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande, kulturnämnden

Klara Eklund
Nämndsekreterare